

„Nekřesej do kaše, křesej do troudu...“

200 let od narození Karla Havlíčka (1821–1856)

I.

„Aby Kollár jenom mohl přijet do Rus místo mne! On by si zoufal za to, čím sám k tomu slovanství dopomáhal! Vám, který jste znal mé smýšlení, než jsem odjel přes hranici, musí být jaksi divno okolo duše, když slyšíte tak zpívat z jiného tónu! Jen přijedte sem! A kdo chce Čechům opravdu dělat dobrodiní, ať je posílá na své útraty do Moskvy.“

(Dopis Karla Havlíčka Karlu Vladislavu Zapovi z Moskvy do Lvova
30. dubna 1844)

II.

Havlíčkoví zprostředkoval možnost působit v Rusku jako vychovatel Pavel Josef Šafařík. Původně měl být v rodině Michaila Sergejeviče Pogodina, nakonec se dostal do rodiny Stěpana Petroviče Ševyrjova. Havlíček měl díky působení v této rodině významného slavjanofila mimořádnou příležitost poznat prostředí vyšší ruské společnosti, moskevské univerzitní prostředí, divadelní život, ale i pobyt na „dače“, letním bytě. A mohl nahlédnout do mnoha zákoutí tamního života. Zprvu oslněn např. výstavností Moskvy i bohatostí ruské literatury brzy prohlédl, že ne vše stojí za obdiv. Ten mu zůstal ale např. pro díla Nikolaje Vasiljeviče Gogola, jehož díla překládal do češtiny. Svě zkušenosti ze svého pobytu v Rusku (leden 1843 až červen 1844) zúročil jak ve své budoucí literární tvorbě (mj. *Obrazy z Rus, Slovan a Čech*), tak bezprostředně v dopisech.

III.

Marie Řepková, Rudolf Havel (eds.), *Zápisky Karla Havlíčka z let 1842–1844*, in: Literární archiv 6, Praha 1971, s. 5–137. Karel Havlíček. *Korespondence II, 1843–1844*, Robert Adam, František Martínek, Petr Píša, Magdaléna Pokorná, Lucie Rychnovská (eds.), Praha 2018.

